

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 14. desember 2007 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2008

Gjelder til 31.12.2019

Utgått

Formål

Bokbinderfaget er et grafisk produksjonsfag og skal legge grunnlag for yrkeskompetanse innen framstilling og mangfoldiggjøring av bøker, magasiner og foldere. Faget skal bidra til formidling av informasjon, kunnskap, nyheter, underholdning, kultur og reklame. Faget skal også bidra til å ivareta miljøkrav gjennom resirkulering og reduksjon av utslipp.

Opplæringen skal bidra til at lærlingen utvikler praktiske ferdigheter og faglig innsikt knyttet til bokbinderprosesser, ferdiggjøringsprosesser og materialer. Videre skal opplæringen bidra til at den enkelte utvikler sikkerhetsforståelse og evne til samarbeid med kollegaer og på tvers av faggrenser.

Opplæringen skal legge til rette for arbeid med bokbinderoppdrag og ferdiggjøringsoppdrag på bedriftens produksjonsmaskiner. Videre skal opplæringen legge til rette for arbeid med kvalitetsforbedring. Opplæringen skal forberede lærlingen på et arbeidsliv med krav til effektivitet og omstilling.

Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev. Yrkestittel er bokbinder.

Struktur

Bokbinderfaget består av tre hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Årstrinn	Hovedområder		
Vg3 / opplæring i bedrift	Produksjon	Drift og vedlikehold	Materialer

Hovedområder

Hovedområdet omfatter produksjonsplanlegging og klargjøring, innstilling og betjening av maskiner og tilhørende produksjonsutstyr. Videre omfatter det gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet, bruk av kvalitets- og ordrerutiner, standarder og arbeidsrapporter. Orden, ryddighet og systematikk inngår også.

Hovedområdet omfatter drift og vedlikehold av bokbindermaskiner og ferdiggjøringsmaskiner med tilhørende produksjonsutstyr. Kontroll og feilretting inngår i hovedområdet.

Hovedområdet omfatter materialer og materialeegenskaper. Videre omfatter det materialvalg knyttet til kundenes krav til kvalitet og pris. Dokumentasjon og sikker bruk av løsemidler og kjemikalier står sentralt

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I bokbinderfaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i bokbinderfaget innebærer å diskutere produksjonsplaner, sikkerhet, kvalitet og valg av faglige løsninger med kollegaer, leverandører og kunder.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i bokbinderfaget innebærer å utarbeide arbeids-, ordre- og avviksrapporter.

Å kunne lese i bokbinderfaget innebærer å bruke produksjonsplaner og ordreskjemaer. Videre innebærer det å forstå og bruke maskindokumentasjon, håndbøker og informasjon.

Å kunne regne i bokbinderfaget innebærer å beregne materialbehov, tidsforbruk og papirforbruk. Videre innebærer det å regne ut effektiv utnyttelse av trykkformat og kontrollere utskyting.

Å kunne bruke digitale verktøy i bokbinderfaget innebærer å bruke produksjons- og kvalitetsstyringssystemer og digitale måleverktøy. Videre innebærer det nettbasert innhenting av informasjon.

Kompetansemål

Produksjon

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge og tilrettelegge bokbinderoppdrag etter produksjonsordre
- klargjøre, stille inn og betjene produksjonsmaskiner og utstyr
- utføre bokbinding av produkter etter krav til kvalitet og leveringstid
- kontrollere kvaliteten på delprosesser i tråd med bransjenormer og standarder og korrigere avvik under produksjonen
- følge sikkerhetsregler for bruk av maskiner og utstyr og følge øvrige sikkerhetsrutiner
- vurdere risiko for ulykker og helsefarer, velge verneutstyr og holde orden på arbeidsplassen
- bruke systemer for produksjonsstyring
- registrere avvik i bedriftens system for material- og produksjonsstyring
- redegjøre for produksjonsgangen fra råvare til ferdig produkt

Drift og vedlikehold

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- utføre forebyggende renhold og smøring av maskiner og produksjonsutstyr i tråd med rutiner og forklare hensikten med det
- kontrollere og skifte ut slitte deler i maskiner og utstyr
- finne fram i delekatalog og bestille maskindeler
- vurdere behov for teknisk assistanse ved vedlikehold og reparasjoner og drøfte faglige løsninger med kollegaer
- utføre målinger ved hjelp analoge og digitale måleverktøy

Materialer

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- vurdere materialer i tråd med arbeidsoppdrag og krav til kvalitet og etterbehandling
- vurdere papirets egenskaper, gramvekt og fiberretning
- velge vaskemidler, løsemidler og andre kjemikalier ut fra hensyn til helsefare og bruksområde
- beregne materialforbruk knyttet til produksjonsoppdrag og kostnadseffektivitet
- utføre kildesortering og behandle spesialavfall i tråd med gjeldende regelverk

Vurdering

Vg3 bokbinderfaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Hovedområder	Ordning
Produksjon Drift og vedlikehold Materialer	Alle skal opp til fagprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på tre virkedager.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.